

בית נאמן

מוצ"ש פרשת תצוה י"ב באדר התש"ף

שיעורו השבועי של מרן ראש הישיבה
רבנו מאיר מאזוז שליט"א

ניתן לשמוע
בשידור ישיר את
שיעורו של מרן שליט"א
בערוץ קול ברמה.
או ב'קול נאמן': 9-079-367-367
או ב'קול בית נאמן':
079-9270505

בבית הכנסת "אהבת התורה - איש מצליח"
רחוב הרב עוזיאל 43 ב"ב.

בשעה 20:00

נושאי השיעור:

א. קריאת פרשת זכור וקריאת מגילה ליושבים בכיבוד. ב. ברכת "הרב את ריבנו" ביחיד. ג. לקרוא בליל פורים "פיטום הקטורת" ולהתפלל שתבטל מגפת הקורונה מכל העולם. ד. למה ועל מה הגיעה ה'קורונה'? ה. תענית אסתר מקורה ודיניה. ו. מדוע זוכרים ומזכירים את המן? ז. "כל הפושט יד גותנים לו". ח. קריאת המגילה בבני ברק. ט. פרוז הנוסע למוקפיין וההפך. י. מתנות לאבינונים. י"א. כתיבת וקריאת עשרת בני המן. י"ב. "הדור קיבלוה בימי אחשורוש" באהבה.

מגילה, ושם אין מגילה, אין יהודים ואין מנין, היו לו כמה קלפים (העבודה שלו הייתה סופר. עירובין דף י"ג ע"א), והוא כתב מגילה מתוך הזיכרון, אבל אסור לקרוא ממגילה שנכתבה מתוך הזכרון, לכן אחרי שכתב העתיק ממנה עוד מגילה אחרת (עייני ברבנו חננאל שם), הספיק לו הזמן בפורים לכתוב שתי מגילות... כתב את הראשונה והעתיק ממנה את השנייה. אבל אדם שיכול לקרוא מגילה הוא לא צריך לזכור את האותיות אלא רק לזכור את הטעמים, זה טוב מאד, ואם לא - יקח קלטת.

אם מברכים ברכת "הרב את ריבנו" ביחיד

ג. אם הוא נמצא לבד, ברכות ראשונות על המגילה ודאי יכול לברך (וגם לנשים אפשר לברך), אבל בברכה אחרונה (אחר קריאת המגילה) יש מחלוקת, הרב עובדיה ע"ה (חזו"ע פורים עמ' פ"ט ושו"ת יב"א ח"ח חאו"ח סי' נ"ו) מביא אורחות חיים (הלכות מגילה אות ז') בשם הירושלמי שאין מברכים ברכה אחרונה רק במנין. אבל השיבו על זה שני ת"ח מהישיבה (עייני בשו"ת מגדל חננאל סי' כ"א ובשו"ת אלישיב הכהן ח"ג סי' ל"ה), הם מצאו ראשונים רבים שאומרים בפירוש שאפשר לברך ברכה אחרונה גם ביחיד כמו שפוסק הבן איש חי (ש"א פרשת תצוה הלכות פורים אות י"ג), ככה נראה שדעת מרן (עייני בב"י סי' תר"צ ועוד. ובשו"ת הנזכרים), ככה דעת ערך השלחן (סי' תר"צ אות ט"ו), ככה דעת כף החיים (שם אות קכ"ד. [ע"ש]), וככה כתב רב האי גאון לפני אלף שנה (הובא בשבלי הלקט סי' קצ"ה), וכתבו טעמים יפים מאד, וגם הארחות חיים בעצמו שכתב צריך עשרה, אחרי שני דפים כתב לא צריך עשרה (שם אות כ"ד). אם כן כיון שאף אחד לא ראה את הירושלמי הזה ורק ארחות חיים מעיד עליו וגם יש בו סתירה מינייה וביה, לכן אפשר לברך גם בלי עשרה, אלא שאם אפשר להשיג עשרה בקלות, ודאי שעדיף, ואפילו עשר נשים, או בחמש נשים וחמשה גברים יוכל לברך הרב את ריבנו, אבל אם לא תמצא

קטרינה; חצי מליון אמריקאים נודו מבתיהם שבוע אחרי גירוש היהודים מגוש קטין. הם לא יודעים למה קראו לזה קטרינה, אבל זה סימן של השנה שלא תשכח אותה. קטרינה בגימטריא תשס"ה... ועסי"א של רבי מאיר זה לא אסיה שלנו, אסיה זו יבשת רובי מאיר הלך לעיר אחת עסי"א (או אסיה), ככה שמה. כמו שכתב הרש"ש (בשבת דף ל"ז ע"ב) שיש עיר בבבל ששמה בכל, יש בכל המדינה ויש בכל העיר.

3. מותר לעשות דבר כזה? מי אמר לו שהראשונה בסדר? "ערבך ערבא צריך" (סוכה דף כ"ז ע"א), הגמרא אומרת: שאני רבי מאיר דמקיים ביה "עיניך לנוכח ביטו ועפעפך יישירו נגדך" (משלי ד' כ"ה), מה הכוונה? יש סוג בני אדם שמצלמים את מה שלומדים, רואים אותו ממש בחסר יותר, בניקוד מדויק, לא כל אחד זוכה לזה. הרב עובדיה ע"ה פעם אחת הלך לרופא עינים, לפני שנכנס לבדוק אותו הסתכל על הלוח ושומר בראשו את כל המספרים שם, אחר כך כשבא לפני הרופא אמר לו תקרא, אמר לו שבע, שמונה, שלוש, ארבע... אמר לו אתה רואה טוב פורת יוסף, אמר לו זה לא הראיה שלי, זה הזכרון... היה לו זכרון מיוחד. רבי מאיר היה זוכר מלה חסרה ומלה יתירה וכתב את זה. (וע"ע בספר נסן ליאיר עמ' ר"ט).

"הן עם לבדד ישכון"

א. שבוע טוב ומבורך. חזק וברוך (לחזן רבי כפיר ולאחיו ר' יהונתן פרטוש על פיטו ח'י אני'). בעונות נגיף ה"קורונה" חדר גם לארץ ישראל מכל מיני סיבות, חלק מהאנשים היו כאן ונסעו לארצות הברית והביאו אתם את הנגיף ה"נחמד" הזה, משפחה שלמה חולים ה' ירחם עליהם. ויש חמשים אלף איש בכיבוד בבתי בארץ ישראל, כל אחד בודד, "מפני דרך בדד ישתני כי זעם מלאתני" - ככה אומר ירמיה הנביא (ט"ו ז'). לא אחד ולא שנים, חמשים אלף, ויש כבר שנים עשר או יותר חולים, אי אפשר לדעת מתי זה יסתיים. שאלו אותי איך ישמעו פרשת זכור, לפי מאן דאמר דאורייתא הם מפסידים מצווה דאורייתא, אמרתי להם שיקראו את זה בחומש, וכשתגיע פרשת כי תצא, בעזרת ה' כבר יצאו למרחב, ילכו לבית הכנסת ויאמרו לחזן תכוון עלינו כי לא שמענו פרשת זכור בזמנה.

קריאת מגילה ליושבים בכיבוד

ב. אבל במגילה מה לעשות? יקרא אותה מהחומש? גם את הטעמים לא יודעים, מה יעשו? לכן יש הקלטות ששומעים בהם את כל המגילה, תהיה לו מגילה כשרה (או בהשאלה, או שיש לו משלו, או שיקנה מגילה, מה יכול להיות), ישמע את הקלטת ויקרא מתוך המגילה, ככה יוצא ידי חובה, ואם הוא יודע לקרוא בעצמו הוא לא צריך קלטת, ויקרא את המגילה כמו שצריך. בגמרא (מגילה דף י"ח ע"ב) כתוב שרבי מאיר היה פעם בעסיא, והוא רצה לקרוא

1. השיר הזה כולו אמונה ובטחון, רבי בוגי סעדון ע"ה היה מתרפק עליו באהבה, היו שרים לו את השיר הזה כמה וכמה פעמים, וכל פעם שומע אותו כאילו מחדש. הוא נכתב בעיצומם של ימי השואה, הגיעו הנאצים ימח שמם לתונים ועשו חורבן (שם מאות איש הלכו, במשך שנה שהיו שם), והפייטן ר' אשר מזרחי ז"ל היה הולך לבית החיים לקברות הצדיקים שם, ורוך על קבר וכותב את השיר הזה, מדבר בשם ה' "חי אני מגן ישראל מי לא יראני". (לא צריך לומר ייראני, אפשר לומר ייראני, כמו "כי לא יראני האדם וחי" (שמות ג' כ'), היה צריך להיות יראני, אבל לעתים רחוקות בא יראני, ו"יראני" בשייר הזה גם אותו דבר).

2. אמרתי היום את הסיפור הזה לילד אחד, אמר לי כן, אנחנו גרים באסיה... אסיה זו יבשת. יש חמש יבשות בעולם, אסיה, אפריקה, אוסטרליה, אירופה ואמריקה, הסימן שלהם שכל אחד מתחיל באות א"ף, למה כל אחד מתחיל באל"ף? כי הגמרא (מנחות דף כ"ט ע"ב) אומרת שהעולם הזה נברא באות ה' העולם הבא באות י'. ובגמרא בכתובות (דף ה' ע"א) אמרו גדולים מעשי צדיקים יותר ממעשה שמים וארץ, דאילו בשמים ובארץ כתיב (ישעיה מ"ח י"ג) "אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים", ואילו במעשי צדיקים כתוב (שמות ט"ו י"ז) "מכון לשבתך פעלת ה' מקדש ה' כוננו ידיך", (מקדש, מעשה ידי צדיקים הוא. רש"י). הגמרא מקשה: הנה כתוב "ויבשת ידיו יצרו" (תהלים צ"ה ה') עונה הגמרא: "ידו" כתיב (בלי י"ד), וואלת הגמרא: והכתיב "יצרו" (לשון רבים)? אמר רב נחמן בר יצחק יצרו אצבעותיו, כלומר מה שכתוב ידיו הכוונה יד אחת, ומה שכתוב יצרו (בלשון רבים) הכוונה אצבעותיו. מה הקשר בין אצבעות ליבשות? כי יש חמש אצבעות (ועייני בקובץ ועני שמואל ח"י עמ' רנ"ה-רנ"ו). וראיה לדבר שאומות העולם קראו לכולם בשמות שמתחילים באות אל"ף, הם לא יודעים למה קראו לזה ככה, תשאל אותם מה זה? למה כולם מתחילים באל"ף? הם לא ידעו. ולמה באמת? כי כל אחד נברא באצבע, אצבע אצבע אצבע אצבע אצבע, יפה מאד. (גם בשנת תשס"ה הייתה סופה

להקדשות והנצחות 052-7130-552

להצלחת יום חור,
דניאל בוכריס, יונתן
מאמו, חיבה סופר
וכדיר בוכריס וב"ב.

לעילוי נשמת
כדיר בן תיתה ז"ל
תנצב"ה.

לעילוי נשמת
יוסף חי כהן
בן מסעודה
תנצב"ה.

לרפואת
רבקה חיה
בת חנינה
אסנת

כמו אדם שבבידוד מה יעשה? אפשר לברך הרב את ריבנו ויכוון על כלל ישראל.

(וע"ע בשו"ת מקור נאמן ח"ב סי' תקע"ד).

אם ה' נותן לנו שבע הוא נותן אותנו לחיים

ד. ויש לנו נחמה פורתא בקורונה הזאת, יש גמרא בתענית (דף ה' ע"ב) שבימי רבי שמואל בר נחמני הוה כפנא ומוותגא - היה רעב והיתה מגיפה, אמרו איך נתפלל? נתפלל על שני הדברים ביחד? הרי לא מתפללים רק על דבר אחד, שנאמר "ונצומה ונבקשה מאלקינו על זאת" (עזרא ח', כ"ג), על זאת מכלל דאיכא אחריתי - משמע שיש עוד דבר אבל מתפללים רק על זאת, אמרו אם כן על איזו גזירה נתפלל? נתפלל על הגזירה של הדבר, אמר להם רבי שמואל בר נחמני לא ככה, אלא נתפלל על הגזירה של הרעב, ואחר כך אם הרעב יתבטל גם הַדְבָר יתבטל, "דכי היב רחמנא שובעא לחיי הוא דיהיב" - אם ה' נותן לנו שבע הוא נותן אותנו לחיים ולא למתים, מה יעשו המתים בשבע? יאכלו את זה?! הם בקבורות... אם כן קְשִׁיבֵד לנו גשם זה סימן שה' נותן לנו שבע, ואם כן השבע הזה "לחיי הוא דיהיב", וממילא תתבטל גם המגיפה של הקורונה.

בליל פורים לפתוח את ההיכל ולקרוא את הקטורת

ה. כדאי בליל פורים לפתוח את ההיכל, לקרוא את הקטורת ולהתפלל על זה, להגיד "יהי רצון מלפניך שתתבטל המגיפה הזאת מאתנו ומכל העולם כולו", אדם לא יהיה קמצן, אל תתפלל שתתבטל המגיפה רק מאיתנו, לא ככה, כי אפילו אם תתבטל כאן יבואו אנשים ממקומות אחרים, כל אחד מביא לנו "מתנה", מביא לנו קורונה, לכן לא לעשות את זה, צריך להתפלל שיהיה טוב בעולם, "ושבע את העולם כולו מטובך, ומלא ידינו מברכותיך, ומעושר מתנות ידך".

למה ועל מה הגיעה ה'קורונה?'

ו. למה יש קורונה בכלל? חשבתי כמה סיבות, סיבה ראשונה קורונה בלועזית זה כתר, מה זה כתר? בתפלת שמונה עשרה בספרים שלנו (גם בסידורים של המקובלים וגם בסידורים פשוטים) שם הוי"ה בכל ברכה מנוקד בניקוד מיוחד⁴, כל הספירות נמצאים שם חוץ מספירת כתר (ניקוד קמ"ץ), זה לא מופיע, עד שבאו ותקנו ברכת המלשינים: "ברוך אתה ה' שובר אויבים ומכניע זדים", שם הויה מנוקד בקמץ שהוא כתר, ולמה ככה? כי המינים הכופרים פוגמים בספירת כתר שהיא העליונה שבספירות. כתר זו הקורונה, כאשר בעולם התרבתה הכפירה, התרבתה החוצפה לומר שהעולם הזה בא במקרה⁵, אי אפשר לתאר ככה, מי שאומר שבא במקרה הוא בעצמו מקרה, הוא בעצמו חמור... איך אפשר לומר דבר כזה? ויש כופרים כאלה בעולם כולו, כל מיני שטויות והבלים שלהם, אם אתם כופרים בכתר, תבוא הקורונה, וקורונה בלועזית זה כתר. סיבה שניה, אוכלים בסין כל מיני מאכלים נוראים, הכל מותר אצלם, נחשים, צפרדעים, עכברים, עקרבים, הכל, ויש אומרים איזה עוון עשו? הרי התורה אומרת "כל רמש אשר הוא חי לכם יהיה לאכלה" (בראשית ט"ג), התאילנדים למשל אומרים כל דבר שזז

4. למשל ב"חונן הדעת" שם הוי"ה מנוקד כולו בפתח, כי פתח זה השם של החכמה - חונן הדעת. אחר כך "השיבונו אבינו" שם הוי"ה מנוקד בצירי, כי צירי זה שם הבינה, זו אם הבנים והיא מקבלת את האדם בתשובה (ככה מסבירים, אני לא מבין את עומק הדברים. יש בשו"ת הריב"ש סי' קנ"ו שהסביר לו מקובל אחד בדורות ענייני הספירות וע"ע בארת"א דר"א א' תשע"ס סי' ס"ז). אחר כך "סלח לנו" שם הוי"ה מנוקד בסגול, סגול זה חסד וסלח זה חסד. "רא לא בעניינו" שם הוי"ה מנוקד בשוא, שוא זו גבורה - "ייבה ריבנו ומהר לגאלנו" - הראה גבורתך על הגוים ששונאים אותנו. אחר כך "רפאנו" שם הוי"ה בניקוד חולם, חולם זו תפארת, פאר ורפא אותם האותיות, אז רפאנו זו תפארת. (וע"ע בספר שו"ת המזכיר ערך י"ח ברכות (א)).

5. מי אמר שבא במקרה? אמר את זה איזה פילוסוף משוגע, קוראים לו עמנואל קנט שכתב ספר (ככה מביא ספר הברייתא ח"א מאמר כ) שיש בו שמונה הוכחות, על מציאותה ו'ועל ההשגחה וכו' - ארבעה נושאים, והביא הוכחות לכאן והוכחות לכאן, סותרים אחד את השני, ואמר בואו תסתרו לי את ההוכחות, ואף אחד לא יודע לסתור, ומזה הוכיח שכל הפילוסופיה הבל הבלים, "שוא ודבר כזב הרחק ממני" (משלי ל"ח), אבל הוא כותב שם שיכול להיות שהעולם הזה בא במקרה, זה טירוף שאין למטה ממנו, אולי בימי עדיין לא גילו את הד.נ.א, אבל היום כולם יודעים שהעולם עשוי בחכמה נפלאה מאד, אי אפשר לחשוב שבא במקרה.

תאכל אותו, גם עקרב זז, תאכל אותו... אבל הם לא יודעים שהתורה לא אמרה "תאכל סם המוות", התורה אמרה אתם יכולים לאכול כל רמש וגו', אבל דבר שהוא מסוכן אל תאכלו. התורה לא אומרת 'אל תאכל סם המות', אלא התורה כתבה בסתם "ונשמרתם מאד לנפשותיכם" (דברים ד' ט"ו), וזה כלל לכולם, גם לגוים וגם ליהודים, לכל אדם⁶. סיבה שלישית, הבעיה הזאת של מצעד הגאוה, מצעד הגאוה זה מצעד נגד הטבע, כל מי שעושה דבר נגד הטבע, מי שברא את הטבע מתנקם ממנו. איך אמר רבי יוסף האזובי (בשיר קערת כסף)? "יצרו, אך ביד טבע מסרו", ה' ברא את העולם ונתן אותו ביד הטבע, כשאתה עושה דברים נגד הטבע אתה סובל⁷. וכאן הם עושים נגד הטבע בחוצפה, "מצעד הגאוה", על מי אתם מתגאים? "הוי רב את יוצרו חרש את חרשי אדמה" (ישעיה מ"ה ט'), על מה האדם מתגאה? בכל המדינות שיש בהם הדבר הזה כולם בחשבו⁸.

תענית אסתר בנין אב לכל התעניות

ז. יש לנו תענית אסתר ביום שני, התענית הזאת הכי קלה מכל התעניות, למה? כי זו לא תענית של צער ואבל, אלא זו תענית לזכור את מה שהיה אז "דברי הצומות וזעקתם" (אסתר ט' ל"א), ותענית זו היא בנין אב לכל התעניות, כמו שבתענית זו בתפלת מנחה בלחש ובחזרה אומרים עננו אבינו וכו' כי בצרה גדולה אנחנו וכו', ומיד לאחר החזרה אין אומרים תחנון ונפילת אפים, ותעבור הרנה במחנה להכיין קישוטי וצעצועי פורים עם רעשנים וכל הדברים האלה, שכבר באה התשועה, ו"ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר" (אסתר ח' ט"ז), וכן אנו מקוים ג"כ בשאר התעניות שייחפכו במהרה בימינו לששון ולשמחה

6. היתה פעם שאלה בימי התוספות יו"ט (ומביא את זה במעדיני יום טוב בראש"ש בסוף פרק אלו טרפות סימן ס"ז אות ה'), הוא כותב: כשהייתי אב בית דין בקהל קדוש ויוגא שאל אותי רבי אהרן רופא על מה שכתוב בגמרא (חולין דף ט"ו ע"ב) כל שיש לו קשקשת יש לו סנפיר (אם יש לו קשקשת ודאי יש לו סנפיר, אתה לא צריך לבדוק אם יש לו סנפיר, ואני עשיתי סימן שאדם לא ישכח את זה, אם אדם יש לו מאה ודאי שיש לו שנים, קשקשת מתחיל בקי וסנפיר מתחיל בס', "בכלל מאתי מנה" (ב"ק דף ע"ד ע"א), ובכלל מנה שנים), הרי ישנו דג אחד שמו "שטינקס מרינוס", מה זה שטינקס מרינוס? הוא גדל בים הספרדי (הים הספרדי זה הים התיכון שהוא מגיע לספרד, ושטינקס זה כנראה דג), והדג הזה יש בו רק קשקשת ואין בו סנפיר, ועל פי הגמרא הנז' מותר לאכול אותו, כי ודאי יש לו סנפיר רק שהוא נפל. אלא שדג זה מסוכן מאד, זה סם המוות, אם כן איך התורה תתיר לנו דבר כזה שהוא מסוכן? והוא תירץ לו שאולי זה הורכב אחרי שחכמים אמרו כל שיש לו קשקשת יש לו סנפיר, ותירץ עוד תירוץ, הפרי חדש (סימן פ"ג ס"ק ד') כעס עליו, אמר, אם תאמר שזה הורכב, נפל הכלל של הגמרא, כי כל מה שאתה מוצא שיש לו קשקשת אין סנפיר, תאמר אולי הוא מורכב? איך נוכל לדעת? והתבואות שור (דף ק"ב ע"ג) ניסה לתרץ את המעדיני יום טוב, והרב חיד"א (מחבר י"ד ס"ו פ"ג אות א), אמר, הפשט של דברי מעדיני יום טוב הוא כהבנת הפרי חדש, היו ויכוחים בלי סוף. לפני כמה שנים פורסם מאמר ב'קולמוס' (אדר תשס"ט עמ' 12) שהוכיח שזה בכלל לא דג אלא זו חית יבשה, מין נחש שגדל על שפת הים, חשבו שהוא דג ועשו מזה קושיא, אבל זה לא דג ולא בטיך, זה נחש והנחש הזה מסוכן וגמרנו. אבל הקושיא מעיקרא אינה קושיא, וכי חכמים אמרו כל שיש לו קשקשת תאכל אותו? לא ככה אמרו, אלא כל שיש לו קשקשת יש לו סנפיר, אבל אם יש בו סם המוות וה בעיה שלך, אל תאכל סם המוות, כל הרבה דברים שמבחינת כשרות זה כשר, אבל יש בהם סם המוות, לכן הקושיא אינה קושיא כלל.

7. אתה שם את ידך באש ואתה אומר אני מתפלל שהאש לא תשרוף אותי, ואתה תשרוף אותך, בזה אתה עושה?! לא עושים כדבר הזה. יש אחד בעולם שעשה ככה, רבי זירא היה כל יום שם את רגליו על האש לראות אם תשלוט באש והגהינם לא, ואהיה לו נס שלא היתה שולטת בו, יום אחד באו חכמים אמרו מה?! אתה שם את רגלך באש?! שמו בו עין רעה וגשרפו לו הרגליים. (ב"מ דף פ"ה ע"א).

8. מדינות ערב אין להם את הדבר הזה ואין להם גם את המחלה הזאת. אומרים שבתוניס יש אחד שיש לו קורונה ופרסמו הכתוב, ובשאר המדינות לא שמענו (חוץ מאיראן, יש לה מידות וענות. ה"ר ירחם עלינו, הם שונאי ישראל בצורה איומה), וגם הדבר הזה לאכול דברים מסוכנים, הערבים לא אוכלים, חזיר הם לא אוכלים, כל דבר שאסור לנו הם משתדלים גם כן להתקרב אלינו, וכולם מאמינים בבורא עולם, אין אחד שיאמר העולם הזה בא מאילו, מי שאומר ככה משוגע, אולי יש כאלה בלבם אומרים הסברא של 'קנט' נכונה, הבל וריק, שטויות והבלים. אבל פה בעונות הרבים מחידדים להם כפירה (היה פעם אחד העובדים בכיכרם במשד החינוך שאמר 'עוד לא הוכח שמאדם יצא מהקוף', לכן לא חייבים ללמוד את זה, כמו עלי, אמרו לו 'אתה מופטר', אתה חייב לומר לכולם שהאדם יצא מן הקוף, ומי הם הקופים האלה? כל האנשים שיש לנו פה במדינה, הם כולם צאצאי קופים... חזק וברוך', התשובה הפשוטה ביותר היא: אם הם צאצאי קופים צריך למצוא קופים? כזה לא אדם ולא קוף, אין דבר כזה, אין בעולם לא חצי קוף ולא רבע קוף ולא שליש קוף, אין, יש או בן אדם או קוף, אין קשר אחד עם השני. הגרמנים ברוב רשתם (היו עושים כיהודים כאוות נפשם) רצו לראות אם יצא משהו מקופים ובני אדם יחד, ולא עזר להם כלום, לא יצא שום דבר, ראיתי את זה כתוב בספר, וראיתי כתוב שגם הערבים עשו את זה (זה מובא בספר הגיד מרדכי של רבי מרדכי הכהן מחמני לוב לפני מאה שנה).

ממונות כשרות שלום בית

בית ההוראה כסא רחמים
בנשיאות מרן רה"י רבנו מאיר מאוזו שליט"א
הנהלה אלופון 62 נוסא האכני
02-5353-383
חינוך ילדים

הרבני אק
זלמן האנקני

א-ה: 8:00-24:00
ו' ז' ח' א-ה: 9:00-21:00
ז' אה לפני הקי"ה

www.yhr.org.il

בית ההוראה

"ולא יתן המשחית לבא אל בתיכם לנגוף!"

קורונה! הסגולה הגדולה כנגדה פרטים בעמוד אמצעי-

למועדים טובים. ותענית זו סימן ודוגמא לשאר תעניות שיתהפכו כמוה לטובה ולברכה, ופתאום יבוא אל היכלו האדון אשר אנחנו מבקשים. אכי"ר.

תענית אסתר מהגמרא מנין?

ת. תענית אסתר בכלל לא נזכרה בגמרא. והגמרא רק אמרה ברמז: "יום שלוש עשר" (באדר), "יום קהילה לכל הוא" (מגילה דף ב' ע"א). ורבנו תם (הובא בר"ש מגילה פ"א סימן א') אומר שיום קהילה לכל זה בגלל שעושים בו תענית. אבל שאר המפרשים לא אומרים ככה, אלא נתנו פירוש אחר. והרמב"ם כותב (פ"ה מהלכות תעניות ה"ה) שזה רק מנהג. והמנהג הראשון לא היה כך, אלא בתחילה עשו תענית שלשה ימים (לא רצופים) באדר כנגד שלש תעניות של אסתר. ואע"פ שהיה הצום בניסן לא רצו להתענות בניסן כי בו נגאלו אבותינו, (כמבואר במסכת סופרים פכ"א ה"א וה"ב), ואח"כ אמרו למה נעשה ככה? יש לנו גם כן פורים שהוא זכר לנס הימים ההם, ולכן יום אחד תענית מספיק. (וע"ע בשו"ע סוף סי' תרפ"ו ובספר סנסן ליאיר עמ' ש"ב). ולכן תענית זו קלה מכל התעניות. למשל בשאר תעניות הריט"ב (בסוף תענית) אומר שגם חתן וכלה צריכים להתענות, כי נאמר: "אם לא אעלה את ירושלים על ראש שמחתי" (תהלים קל"ז, ו), אבל בתענית אסתר זה לא שייך, כי לא מתענים בגלל חורבן ירושלים, ולכן בתענית אסתר חתן פטור מלהתענות.

החייבים והפטורים מתענית אסתר

ט. וגם מעוברות ומניקות פטורות מלהתענות, וגם חולים ואפילו חולי עינים אומר הרמ"א (סי' תרפ"ו ס"ב) שפטורים מלהתענות. ומה זה מעוברות? לאו דוקא עד שיוכר עוברן, פעם לא היה אפשרות לדעת לפני זה, אבל בימינו אם עושים בדיקת הריון ורואים שיש לאשה הריון, לא תתענה, כי לפעמים בגלל התענית עלולה להפיל. ועד שמחכים לילד כמה שנים פתאום חס ושלום הלך הכל. ומניקות פירושו שמניקות בפועל, ואם היא לא מניקה בפועל, תלוי איך ההרגשה שלה, אם היא מרגישה טוב דינה כמו כל אדם שמרגיש טוב, וצריכה להתענות. ואם היא חולה, דינה כמו כל חולה. כי מה שאמרו שמניקה פטורה, זה כאשר היא צריכה להניק את הילד והיא חושבת שהיא בריאה והכל בסדר, ובפועל היא נותנת לו מים, זה מה שאת נותנת לו?! לכן המניקה פטורה, אבל אם היא לא מניקה בפועל אינה פטורה, וככה מוכח מכל האחרונים⁹.

מדוע זוכרים ומזכירים את המן?

י. בזמן האחרון ביטלו את כל הרעש. אבל זה לא היה ככה, לפני מאות שנים היו עושים את זה, אלא שלפני כמאה שנה היתה רוח סובלנות בעולם שאמרה בואו נסתדר עם הגויים, הגויים אומרים: למה אתם שונאים אותנו? מה עשה לכם המן? הוא לא עשה כלום, ואתם זוכרים אותו, וכל שנה אומרים "ארור המן, ארור המן, ארור המן", די מספיק. אבל הם לא יודעים שכמו שאנחנו אומרים ארור המן, ככה אנחנו זוכרים את חרבונה לטובה, "וגם חרבונה זכור לטוב", לפי הגמרא (מגילה דף ט"ז ע"א) הוא היה גוי, והוא היה אחד מהיועצים של המן "גם חרבונה באותה עצה היה", ואפילו הכי זוכרים אותו לטובה (גם יש טעות סופר ברמב"ם, אבל הגירסא הנכונה ברמב"ם שזה רק מנהג. 9. עד שבא מהרש"ם (ארחות חיים סי' תק"ן סק"א) ואמר כיון שאברהם מתפרקן עליה כל עשרים וארבעה חדשים לכן היא פטורה. ודבריו תמוהים, כתבתי על זה בספר סנסן ליאיר (חלק השני) סימן ה', וגם הרב עובדיה ע"ה בסוף אמר (חזון עובדיה פורים עמ' ל"ט) ששואלים אותה ותעשה לפי הרגשתה, ונקרא לנערה ונשאלה את פיה".

אלכסנדר מוקדון שעשה טוב ליהודים, הכשירו את שמו. וכן כורש שעשה טוב לישראל, יש פרטים נקראים בשם כורש, והפסוק קורא לו משיח (זה הפשט של הפסוק בישעיה מ"ה פסוק א'): "כה אמר ה' למשיחו לכורש אשר החזקתי בימינו". וע"ע בעלון מס' 198 אותיות ג'-ח). זוכרים את חרבונה אלפיים שנה ויותר אנחנו לא כפויי טובה, עם ישראל זוכרים טובה כמו שזוכרים רעה, ואתה חייב לזכור את הרעה כדי שההוא לא ירמה אותך עוד פעם ויפיל אותך בפח. אנחנו צריכים לזכור. ועוד סיבה למה זוכרים את המן, כותב רבי כליפה מלכה (אחד מחכמי מרוקו לפני למעלה ממאתים שנה), בספר כף נקי (במנהגי פורים)¹¹, שאנחנו עושים הכאת המן בפרסומת כדי שאומות העולם ישמעו ויגידו מה קרה? ויאמרו להם לפני שנים רבות היה אחד רשע שמו המן שרצה להשמיד להרוג ולאבד, וכמו שאיבדנו אותו, ככה כל מי שיקום עלינו סופו לאבדון (וכמו שאמר ר' אשר מזרחי (בפיט' חי אני) על היטלר ימח שמו: "שכחת גורל המן"). והוסיף לזה נופך בשיר שכתב האבן עזרא: "שומעי דבר בן המדתא תיפול עליהם אימתה"¹², בשביל לזכור ולא לשכוח את מעשה המן, כדי לספר אותו לגויים.

"כל הפושט יד גותנים לו"

יא. בחו"ל בערב פורים באים ערבים ופושטים ידיהם, כל אחד רוצה לקחת, "כל הפושט יד גותנים לו ואפילו גויים" (סי' תרצ"ד ס"ג), והם שואלים שבועיים-שלשה לפני פורים: "מתי היום שגם אנחנו נוכל לקבל כסף?" ואומרים להם: יום פלוני, מגיע היום ואז כל חצר בית הכנסת מלא ערבים, יש כלל בשלחן ערוך כל הפושט יד גותנים לו¹³.

11. והרב חיד"א ראה את ספרו בכתב יד (ומביא ענין זה במחזיק ברכה בקונטרס אחרון סי' תרפ"ז סק"א), והיום הוציאו את הספר הזה אבל הוא מלא שגיאות כרימון, בן פורת יוסף... יש לנו המש"ך - משמרות כהונה, גם הוא ראשי תיבות מלא שגיאות כרימון, כי עד עכשיו המשמרות כהונה היו בו עשרות אלפי שגיאות, המחבר שלח את כתב היד לליורונו, ושם לא יודעים לקרוא את הכתב הספרדי שלנו, לא קראו אותו טוב, ושגו וטעו בלי סוף, עד שבא היום רבי ישראל כהן שהיה בריא (עורך אור תורה) ועבד עליו כמה שנים, הוציא אותו נקי משגיאות. פעם באו אליו אברכים, אמרו לו אנחנו נעשה את העבודה הזאת, אמר להם טוב, תביאו דוגמא. אז הביאו דוגמא עמוד אחד ממסכת ברכות "אמר המגיה: כן הקשה הערוך לנר, כן הקשה פלוני", זו לא עבודה, העבודה היא להוציא את הספר כמות שהוא מתוקן, מדויק, מוער, מצויין (עם ציונים), זו העבודה. לכתוב שככה הקשה פלוני מה אכפת לנו? "אטו לא ידענא דגברא רבא אנא" (ע"פ ב"מ דף פ"ד ע"א), המשמרות כהונה יודע שהוא תלמיד חכם, הוא צריך חותמת על זה? כן הקשה פני הישוע והקשה פלוני לא, זה דברי המשמרות כהונה! פעם בא אחד אמר לי, אתה יודע ששער המלך מוזכר בתשובות שואל ומשיב של רבי יוסף שאול נתנונו והוא מכבד אותו? אמרתי לו בסדר, טוב, ואמר לי זה נמצא במהדורא פלונית בחלק פלוני בסימן פלוני. מחר אמר לי: ראית? אמרתי לו: לא ראיתי, חזר לי עוד פעם מהדורא פלונית חלק פלוני סימן פלוני... מחרתיים אמר לי: ראית אותו? אמרתי לו: עוד לא ראיתי אותו, אין לי שואל ומשיב בבית, אני צריך ללכת לשיבה להוציא אותו בשביל לראות שהוא נתן אסמכתא לשער המלך? לא צריך, שער המלך יודע ללמוד גם בלי שיתנו לו אסמכתא, לא ככה עושים.

12. יש לו שיר יפה מאד עם משקל, הרבה אנשים לא יודעים מה זה משקל, אתה קורא את השיר, ואם אתה רואה מלים קצת לא חלקות זה בגלל המשקל, השיר מתחיל: "קומה אלקים עזרתה, לי וענה בצרתה", והדפסנו אותו בספר סנסן ליאיר (עמ' ת"ז), ושם כתוב "שומעי דבר בן המדתא תיפול עליהם אימתה".

13. הרב האר"י היה מלמד את רבי חיים ויטאל, אמר לו אני באתי בשבילך לעולם הזה, תלמד טוב, ואל תביא לי חברים, אמר לו אי אפשר, וכי אני יחיד בעולם? אמר לו כן, אני באתי רק בשבילך, אבל הוא הביא לו חברים שגם ישמעו וילמדו. ורבי חיים ויטאל היה עוסק בזה הרבה עוד כשהיה לומד אצל הרמ"ק (ואחר כך כשנפטר הרמ"ק עבר ללמוד אצל האר"י), והוא מצא בזה פרשת יתרו (דף ע"א) בפסוק "ואתה תחזה" (שמות י"ח כ"א) כל מיני דברים של חכמת הפרצוף, אתה רואה את היד של בן אדם יש קו שנקרא קו החכמה, קו החיים, קו הבריאות, כל מיני דברים כאלה (אני לא מבין בהם, רק אנשים כותבים, זה הכל), יש שם אות י' וכל מיני אותיות שרומזים על כל מיני דברים, והוא אמר לאר"י: תלמד אותי את חכמת הפרצוף, אמר לו: זה לא בשבילך. אמר לו עוד פעם: אני רוצה ללמוד, אמר לו: זה לא בשבילך. אז מהר"ו אמר בלבו אני עושה חכמה, הלך לאלמנה אחת ואמר לה קחי סכום כסף מכובד ומחר (ביום פורים) תבואי עם הבת שלך לפני מורי

לפרטים והזמנות:
053-6652663

כל תשמישי הקדושה במקום אחד
ספרי תורה • תפילין • מזוזות • מגילות ועוד

מוגה ע"י מגיהים מוסמכים משייבת כסא החמים

אם בעיר בני ברק קוראים גם בט"ו באדר

יב. בליל פורים באים לבית הכנסת בבגדי שבת לקרוא מגילה, והנשים תשמענה בעזרת נשים, או ישמעו מבעליהן אחר כך כשיבואו הביתה, ומיד יקראו את המגלה לנשיהם ולבנות אשר נמצאות בבית. לפי החזון איש (עיינו בחזון"א או"ח סי' קנ"ה אות ד') קוראים בבני ברק בשני הימים. ופעם אחת הייתי ביום ט"ו בבית הכנסת תורה וחיים, והיה שם רבי הלל ז"ל (אחד המנהלים של אור החיים), ואמר לי: אנחנו נוהגים לקרוא גם ביום ט"ו באדר כדעת החזון איש. והתפלאתי, אבל קוראים בלי ברכה, אז קראתי להם¹⁴. ואחרי שקראתי התקשרתי לרב שריה דבליצקי זצ"ל ואמר לי שזו דעת החזון איש, אבל מן הדין לא צריך, ומספיק לקרוא רק בארבעה עשר. וגם הרב משה לוי ע"ה כתב כמה טעמים שמספיק ב"ב לקרוא ביום ארבעה עשר (שו"ת תפלה למשה ח"ב סי' נ"ג). ואחרי שנים הרב דבליצקי כתב מאמר שהיום נשתנו הכבישים בתל אביב, ושגם לדעת החזון איש לא צריך לקרוא בבני ברק רק בארבעה עשר בלבד. וגם אנחנו קוראים בארבעה עשר בלבד. (וע"ע בספר סנסן ליאיר עמ' שט"ו ועמ' קפ"ט).

פרוז הנוסע למוקפין וההפך

יג. אדם שהיה בבני ברק והלך לירושלים או להפך, יש בזה פרטים רבים. ויש אריכות בזה בשו"ת תפילה למשה (חלק ב' סימנים ג'–ד, נ"ו), ובספר סנסן ליאיר (חלק השו"ת סימון) כתבתי את תמצית הדברים, ויש שם את כל הפרטים. והיום בגלל הצרה הזאת של ה"קורונה" בעוונות הרבים, עדיף שלא לצאת. ורק אדם שמוכרח ללכת, כמו תלמיד ישיבה שלומד כאן, ואחרי ששמע את המגילה ביום, רוצה ללכת לירושלים, אין הכי נמי, שילך. ושם ישמע

ורבי ותראי לו את הדין, ותגידו לו "כל הפושט יד נותנים לו", הנה בתי פשטה את הדין, תגיד לה מה המזל שלה. ומה התכוון רבי חיים? התכוון שאחר כך יסתכל בשרטוטים וישווה את זה עם הזוהר וילמד את החכמה הזאת. והיא באה לאר"י ובקשה ממנו, אמר לה האר"י זה חיים שלח אותך, אני וידי... "חיים שאל ממך נתת לו" (תהלים כ"א ה), אני אמרתי לו שזה לא בשבילו, אבל עוד פעם הוא מנסה. אמר לה: אני לא צריך להסתכל ביד, תלך הבת ותשיים את ידה על המזוזה, ודרך המזוזה אני מקבל הודעות... ואמר לה את כל מה שיקרה לה, וחיים לא ילמד את זה! ולמה לא ילמד? משום שזה מסוכן. היה לנו רב אחד בג'רבא שאמרו שידע את החכמה הזאת, זה היה אחיו של רבי מיקיץ שלי, שמו רבי חיותה שלי, וכתב ספר "מעשה חושב" על התורה ונדפס אחרי פטירתו. בהקדמה שם כתבו שהמחבר היה יודע המון דברים בחכמת הפרצוף. ופעם באה אליו הבת שלו ואמרה לו אבא תסתכל ביד שלי, והוא הסתכל ועשה מבט דואג, שאלה אותו מה קרה? ואמר לה, כלום, הכל בסדר. והיא הפצירה בו ואמרה לו תגיד לי מה ראתי. אמר לה ראיתי שאת תחיי רק עד גיל 45, וראיתי שתיבאי שלשה ילדים, וראיתי שאחורי מותך בעלך יישא אשה אחרת, אבל תדעי לך, שבכוח התפילה יכולים לבטל גזירות, וזה כתוב גם בזוהר (דף ע"ב), שבכוח התפלה השרטוטים משתנים. אבל כל מה שאמר התקיים. ובסופו של דבר החכם הזה נפטר בן 83 (נדמה לי), על ידי שסוס פגע בו בדרך ונפטר. וגם רבי אברהם עדס (סבו של רבי יהודה עדס שבירושלים) היה יודע כמה דברים ברוח הקודש, משהו מדהים. והביא אותם רבי יעקב קצין בספרו פרי עץ הגן (עמ' ס"ה) כל מי שיש לו שאלה אפילו במסחר אומר לו תעשה ככה ותעשה ככה, ומדהים מאיפה הוא יודע, אבל בסופו של דבר בסוף ימיו נפגע מאוטובוס. לכן לפעמים לא טוב שאדם ידע, מוטב להיות "תמים תהיה עם ה' אלוך" (דברים י"ח ג'), וכמו שכתב רש"י (שם) שאם "תמים תהיה", אז "תהיה עם ה' אלוך", בחלקו של ה' (ולכאורה הפשט הוא לא ככה, אלא תמים תהיה עם ה'). אבל רש"י פירש כך על פי הטעמים, כי המלים "תמים תהיה" מוטעמים בזקף קטון, וסוף הפסוק: עם ה' אלוך. לכן הכי טוב לא לדעת את כל הדברים האלה. במגילה כתוב: "אחר הדברים האלה גידל המלך אחשוורוש את המן בן המדתא האגגי וינשא"ו" (אסתר ג' א'), ובאותה מגילה שקראתי שם כתוב: את המן "בין" המדתא, עם י"ד, ורמזתי להם שיש כאן טעות, אז אברך אחד משמאלי דחה אותי ביד ואמר לי: "מנחת שיי"... מה מנחת שיי?! הם לא יודעים כלום, "בוקי סריק", כל אחד אומר מנחת שיי, הם אפילו לא יודעים מי זה. וכי כל דבר נגיד מנחת שיי? וכי בודקת מנחת שיי, וכי יש דבר כזה בעולם לכתוב "בין המדתא" עם י"ד? והוא עוד דוחף, פשיטא ליה שזה מנחת שיי. כנראה לימדו אותם ביישיבה שכאשר יש שאלה כזו, תגיד "מנחת שיי" ותצא ידי חובה... מה נעשה להם. ולמה הוא נקרא מנחת שיי אף אחד לא יודע, המחבר שמו רבי ידידיה שמואל מנורצי, לכן נקרא כן. הוא היה קדמון, חי באיטליה בדורו של רבי מנחם די לונאנו, דור אחד אחרי מרן. וספרו נשאר בכתב יד 150 שנה, ויש שקוראים לו הרב הישן, כי הספר שלו ישן 150 שנה... ויש"ן ראשי תיבות: ידידיה שמואל נורצי. "נורצי" זה שם עיר באיטליה.

את המגילה אבל לא יקרא לאחרים, כיון שיש בזה ספיקות וספיקי ספיקות, אלא אם כן אין מי שיודע לקרא, ומשלוח מנות ומתנות לאביונים יכול לתת, כי אין בזה בעיה. וכן יעשה שוב סעודת פורים.

שיעור מתנות לאביונים

יד. שיעור מתנות לאביונים, הוא לא יותר מ 5 ש"ס לכל אביון. היה מי שאמר 10 ש"ע פ"ה הרב מרדכי אליהו, אבל אמרו שהוא לא אמר ככה, אלא הבן איש חי אמר (ש"א פרשת תצוה הלכות פורים אות ט"ו) שמתנות לאביונים זה שיעור שיקנה בהם פת במשקל 54 דרהם, זה בערך 200 גרם לחם, וזה לא עולה יותר מ 5 ש"ע, אלא שפעם בא מישהו לרב מרדכי אליהו ואמר לו מה אני אתן לעניים פיתה? הרי הם רוצים לאכול עם משהו, אמר לו טוב, תן להם פיתה פלאפל. ומאז אומרים להביא פיתה פלאפל "ותהי חק בישראל" (שופטים י"א ל"ט), כל העניים חייבים לאכול פיתה פלאפל. והיום פיתה פלאפל הכי זולה זה 8 ש"ע, וא"כ לפי זה צריך לתת לשני אביונים 16 שקלים, אבל כמו שאמרנו אין צורך, ודי ב 5 ש"ע, כי מעיקר הדין הריטב"א כותב (מגילה דף ז' ע"א) שדי בפרוטה אחת. ואבא ע"ה כתב (שו"ת איש מצליח כרך ג' ח"א ח"ב סי' מ"ט) שאולי פסקו כדברי בעל זרע יעקב (סו"ס י"א) שדייק בדברי הר"ן (מגילה דף ז' ע"א מדפי הר"ף) שצריך סעודה חשובה (הוא לא ראה את הריטב"א), אבל גם לסעודה חשובה מספיק 5 ש"ע. ומה שכתוב במסכת סופרים (פכ"א ה"ד) שיתן להם לחם ודגים, זה דוקא כשאתה מזמין עניים לבית אז כשהם אוכלים בביתך רק לחם יבש זה לא מספיק, אבל כשאתה נותן להם כסף יכולים לקנות בו מה שירצו, ויאספו 5 ש"ע מזה, 51 ש"ע ויגיעו לחמש מאות...

עשרת בני המן

טו. נהגו שמזכירים את עשרת בני המן ברעש ובמהומה. וכולם צועקים: פרשנדתא¹⁶, דלפון, אספתא וכו' ורוקעים ברגליהם¹⁷, ועושים רעש גדול¹⁸.

15. חכם ששמו רבי יעקב בן נעים בימי הרב חיד"א והוא מזכיר אותו בכבוד רב, ומכבד אותו עד מאד.

16. אומרים שה"אבן עזרא" חידש את התואר "פרשנדתא" לרש"י, אבל זה לא ככה, אמנם הוא כתב את זה בשריים שלו אבל זה לא חידוש שלו. כי כתוב בפירושו על מגלת אסתר (ט"ו) שהיו מחמקי הדור ששמחו על טעם "ארידתא". מה הפירושו? מה יש לשמוח ב"ארידתא"? אלא ש"ארידתא" זה לרמז שהוא "ארי בדת" שלהם (ואמנם הוא לא פירש את זה, אבל ודאי שזו הכוונה שלו) אבל הם טפשים "השמחים ללא דבר", כי מה יעשו בפרמשתא? מה יעשו בשאר השמות? אלא ארידתא זה השם שלו. וכנראה שמי שאמר "ארידתא" ודאי שאמר גם את התואר "פרשנדתא" שהכוונה "פרשן - דתא" כי זה הרבה יותר קל. וא"כ מסתבר שהאבן עזרא לקח את ההסגר הזה ושיבץ אותו על רש"י. רש"י הוא פרשן הדת. (וע"ע בספר אסף המזכיר ע"ד פירוש מגילת אסתר לראב"ע).

17. ככה נהגו דורות על גבי דורות. והיום נשכח המנהג הזה, פעם אחת הייתי בבית הכנסת "תורה וחיים" בפרשת ושלח, והיו שם יהודים מחבל שהייתה להם שבת חתונה בארץ ישראל (והיו קוראים בפרשת ואברהם זקן: "ולקחת אשה לבני משם" (בראשית כ"ד ז)). ואחד אמר לחברו אתה רואה, לוקחים אשה מחלב, (כי בסוריא יש מקום שקוראים לו "שאם"... והשני אמר לו: לא, תראה את התרגום, "מתמן" - לוקחים אשה מתימן... פלפולים שאין להם סוף). ואח"כ כשקראו: "ותולד לאלפז את עמלק" (בראשית ל"ו י"ב), רק כשהזכירו את עמלק, בית הכנסת נעשה לחרדת אלוקים, מה קרה? נפלו טילים על בית הכנסת? זה לא היה טילים, אלא שעמלק אפילו שלא במקומו צריך לדרוס אותו עד חרמו... והפסיקו את זה מפני שחשבו שעכשיו אומות העולם נעשו נימוסיים ומכובדים והפסיקו לשנוא את היהודים. אוי ואבוי לנו, הם הפסיקו לשנוא אותנו?! הרי כאשר בא היטלר יימח שמו, כל העולם השתגע, ואפילו אמריקה שכללה להציל אלפי יהודים, וביקשו מהם שיפציצו את הרכבות שלוקחים בהם כל יום 15,000 יהודים לאושוויץ, והם לא הפציצו. כי חשבו שהקב"ה נטש את עם ישראל. אבל אמר ירמיהו הנביא (י"א ה): "כי לא אלמן יהודה ישראל מאלוקיו", הוא לא אלמן ממנו, הקב"ה חי וקיים. יש סיבה למה שקרה, כתוב: "ברגע קטון עזובתיך" (ישעיה נ"ד ז), כמה זה "ברגע קטון"? 6 שנים, "וברחמים גדולים אקבצך, בשצף קצף הסתרתני פני רגע ממך, ובחסד עולם רחמתיך, אמר גואלך ה'" (שם ת-ח). ועכשיו אנחנו רואים איך כל אומות העולם צריכים אותנו, אם בתרופות אם במכשירים, ואפילו אמריקה צריכה אותנו, אבל אנחנו לא יודעים להעריך את התורה ואת עם ישראל בעוונות, וזו בעיה שלנו.

18. ואבא ע"ה היה מחכה עד שייגמר הרעש, ואחר כך חזר וקרא עוד פעם בנשימה אחת: "[ובשושן הבירה הרגו היהודים ואבד] חמש מאות איש, ואת פרשנדתא וכו'" (אסתר ט. ו) ובן

כשהציבור קוראים את זה עוד פעם, יוצאים ידי חובת נשימה אחת. אבל זה תמוה מאוד. **דבר ראשון**, הציבור לא אומר אותם בנשימה אחת, אלא אומר אותם בעשר נשימות, וכל אחד ואחד יש לו רעשנים וכל מיני כלי משחית. **ודבר שני**, וכי את המגילה הם קוראים מתוך קלף? הרי הם שומעים מהחזן בעל פה, וא"כ כמו שלדעתו אינם יוצאים ידי חובה מהש"צ ב"נשימה אחת", ככה נאמר שאינם יוצאים גם כן מהש"צ בקריאת המגילה כלל (כי מה שנחשב שאנחנו קראנו זה רק מטעם "שומע כעונה", אבל עדיין לדעתו לא נחשב שקראנו מקלף). אבל זה חידוש שהוא מחדש, ככה הוא חושב, לפעמים הרואגצ'ובר אומר דברים רק בתור הברקה בעלמא²⁰.

20. מובא בשו"ת יחווה דעת (ח"ב סי' כ"ז) ששאלו את הרואגצ'ובר **האם אומרים תפילת הדרך שנוסעים במטוס**, ואמר להם, שהגמל בחולין (דף קל"ט ע"ג) שואלת: אלא מעתה המוצא קן בשמים חייב לשלח (הכי משכחת לה באורי? יש איהו אופנים, אולי תלו אותו באורי ע"י איזה מוט) שנאמר "כי יקרא קן ציפור לפניך בדרך" (דברים כ"ב ו'), ושמים נקראים "דרך", שנאמר "דרך הנשר בשמים" (משלי ל"ט)? עונה הגמרא "דרך נשר" איקרי, "דרך" סתמא לא איקרי. דהיינו שהשמים נקראים "דרך הנשר" אבל לא ראינו שנקראים סתם "דרך", לכן מי שמצא קן ציפור בשמים פטור מלשלח. ועל פי זה מחדש הרואגצ'ובר שמפורש בגמרא שהאורי לא נקרא דרך, ולכן כל מי שנוסע במטוס פטור מתפילת הדרך. אבל האדמו"ר מליובאוויטש הקשה שאם כדבריו, כיון שכתוב בתורה "ובלכתך בדרך" (דברים ו'), יוצא שאם אדם טס במטוס יהיה פטור מהלימוד, וזה ודאי לא יתכן שאדם שטס במטוס כמה שעות לא יקח ספר וילמד, אלא ודאי שאין לומדים מענין שילוח הקן לענין תפילת הדרך, וצריך להתפלל גם במטוס. **אנחנו בדרך כלל אומרים תפילת הדרך בלא שם ומלכות**. כדעת הרמב"ם (פ"י מהלכות ברכות הכ"ה) והפרי חדש (סי' ק"י ס"ד), ולכן אנחנו יכולים להוסיף בנוסח שלה, לכן בכל פעם אני מוסיף בנוסח תפילת הדרך: "ותצילנו מפגע רע, ומתאונות דרכים ומסכנת בבלים", כי כמעט ואין היום חיות רעות, אלא אם כן נקרא למחבלים "חיות רעות"... וכשטסים במטוס אומרים: "ותיטנו לשלום" - שתולכנו לשלום ותציעינו לשלום ותטיטנו לשלום", שגם הטיסה תהיה בשלום, וכשטסים 72 דקות

ולמה נהגו כך? הרואגצ'ובר נתן טעם (בס' צפנת פענח ח"ג בהשמטות להלכות גירושין, והובא בספר המועדים בהלכה¹⁹ עמ' ר"א), כי צריך לומר אותם בנשימה אחת, וכששומעים את המגילה מהקורא, זה אמנם נחשב שקראנו בעצמנו משום "שומע כעונה", אבל עדיין זה לא נחשב שאמרנו אותם בנשימה אחת, לכן איש ח"י (ש"א פרשת תצוה הלכות פורים אות ט') מזהיר שיסתכל לכל אחד מבני המן איהו האת"ל שלו, לא יקרא "ואת"ל של זה לאחר, כי כל אחד מגיע לו את האת"ל שלו. **"ואת"ל גימטריא ארוה**, כל אחד מגיע לו "ארוה" לבד ואל תערבב.

19. קיבלתי אותו מתנה בליל ה' באייר תשט"ז, בבית הכנסת ע"ש יעקב כהן אלחמר (אני"פ שלא היה בית כנסת גדול כל כך, אבל היה יפה ומפואר מאד. ונקרא "אלחמר" שפירושו "האדום", כי כנראה בעליו ר' יעקב כהן היה אדום. ופעם הייתי באותה בית הכנסת, וכשיצאתי אבא ע"ה סיפר לי שבעל בית הכנסת היה עשיר גדול, וירד מנכסיו ונשאר עני מרוד, ונשאר לו רק בית הכנסת הזאת. ואמר לי שיש משפט בערבית: "תלאתה מא פיהם אמאן, אלכנאדם, אלכחר, ואלמואל" - דהיינו שישלושה דברים אין בהם אמונה, האדם, הים והזמן. האדם אין בו אמונה, הוא יכול להיות חבר ופתאום מתהפך עליך, כמו שרואים עכשיו את ליברמן שהיה חבר טוב של פלוני, ופתאום התהפך 180 מעלות, מה נעשה לו... וגם הים, אתה רואה אותו רגוע ופתאום באה רוח סערה. וגם הזמן בוגד ופתאום מתהפך על האדם. ובליל חמשה באייר ליל העצמאות היה שם אשר מזרחי, והיה שר כל מיני שירים על ה' באייר "בחווד השני לחודש הזה, בחמשה בו נגאל עם זה, הבה נברך לאלקינו זה, שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה". והיה שר את זה במנגינה יפה מאוד. היו מאמינים שכל זה "אתללתא דגאולה", אבל היום בעוונות הרבים הורסים את התורה, צער גדול וקבלתי שם את הספר המועדים בהלכה, **ואבא ע"ה עיין** בו קצת ומצא בתחילת הספר שגיאה גדולה, (למרות שהמהדורא שקיבלתי הייתה מהדורא חמישית), כתב שם הרב ז'ון (הואו תלמיד חכם גדול, עורך את האינציקלופדיה התלמודית, ועוד כתב כמה ספרים) שלדעת מרן, **מי שטעה ואמר בעשרת ימי תשובה, "האל הקדוש", או "מלך אוהב צדקה ומשפט", אינו חוזר** (עמ' נ"ח בהערות). וזה לא נכון, **דעת מרן שחוזר בשניהם** (סי' תפ"ב ס"א), אולי יתכן שהציון הזה היה שלא במקומו, מי שיש לו את הספר הזה מועדים בהלכה יראה את זה. ועל המקום אבא הרגיש בשיגאה הזאת, כי אין נמלט משיגאות.

סדר השיעור - עלוני בית נאמן תשע"ז

בית נחמן חסד

08-6727523 < 1,2,3,6 שלוחות

להזמנות מרוכזות 052-7130554

להארות הערות והזמנות ניתן גם במייל: bait.neheman@gmail.com

מוקדים לרכישת ספר השיעור

אלעד	ר' יוסי בן קיסמא 41	משפחת ממיה	בתאום מראש	052-7117015
בני ברק	רבי עקיבא 129	משפחת כהן	בתאום מראש	03-6168435
בני ברק	ישיבת כסא רחמים רחוב עוזיאל 26	חנות ספרים בשיגה, פתוח ממשעה 12:00 בצהריים		
בני ברק-פרדס כץ	השניים 13	משפחת עידאן	בתאום מראש	052-7130552
פתח תקווה, תל אביב	טרומפלדור 52 פ"ת	הרב אמיר כהן	בתאום מראש	050-4128940
רחובות	הרצל 140/7	הרב בני רביבו	בתאום מראש	055-9987733
טבריה	טבור הארץ 17/8 כניסה ב	משפחת מאדר	בתאום מראש	053-3115492
מעלות ויישובי הסביבה	הרב זרח כהן	בתאום מראש	054-8492798	
עכו ונהריה	הרב דרוז חזן	בתאום מראש	058-7618218	
צפת, חצור, קרית שמונה	הרב נתנאל בוקר	צה"ל 8/6 צפת	050-4112655	
חדרה-עכו	יצחק עטיה	בתאום מראש	054-2425447	
רכסים	מרגנית 12	משפחת ציידיא	בתאום מראש	0527660537
ירושלים	ראש פינה 5	משפחת כהן	בשעת הצהריים בתיאום מראש	052-7681914 052-7128760
ירושלים	יחנן הסנדלר 10	משפחת כהן	בתאום מראש	052-7675204
ירושלים	קהתי ג. 22 שאלו	בתאום מראש	054-8449460	
ירושלים	בית האוצר העברי	אגריפס 2		
אשדוד	שד' עוזיהו 20/4	משפחת כהן	בתאום מראש	050-4122043
אשדוד	ינאי 8	הרב נוהאי פרחן	בתאום מראש	052-7636092
אשדוד	אדמור מבעלז 19	משפחת כהן	בתאום מראש	054-8410655
אשקלון	חנות מוריה	רחוב העבודה		
אשקלון	ההסתדרות 39/7	משפחת כהן	בתאום מראש	052-7128761
אשקלון	בלפור 39/1	משפחת נעמן	בתאום מראש	08-6455550
קרית גת	הצדיק מטשפונשט 16/5	משפחת עידאן	בתאום מראש	054-8447187
קרית גת	חנות מחשבה טהורה לתשימי קדושה וספרי קודש, ליד ת. מרכזית הישנה			
קרית גת	מש' הארבל 23	משפחת כהן	בתאום מראש	052-6748693
נתיבות	ויצמן 30/9	משפחת סעדה	בתאום מראש	052-7618785
נתיבות	הרב אבוצירא 54/2	הרב יוסף חיים נחום הלוי	בתאום מראש	054-8484512
דימונה	רח' בר כוכבא	טל דימרי	בתאום מראש	050-5882272
אילת	נפתון 7052/28	צבי כהן	בתאום מראש	050-4944496

בזכותך! עוד אנשים יזכו ללמוד ב'בית נאמן' <<

ואחרי פטירת הגר"א, רבי יעקב (בנו של הנודע ביהודה)²¹ כתב מכתב להרב בית אפרים (רבי אפרים זלמן מרגליות) שיש לו תירוץ על קושית הגר"א, מה התירוץ? שבמסורה כתוב "רבתי" רק כאשר חייבים לכתוב רבתי, אבל כאן לא חייבים לכתוב רבתי, כי אם עשית מגילה שאינה גדולה כל כך, אפשר לכתוב באותיות רגילות, ורק בגלל שרוב המגלות שלנו גדולות וצריך לכתוב עשרת בני המן בעמוד שלם, כתבו אותם באותיות גדולות. ואמר לו שזה תירוץ יפה²² והאריכו שמה (שו"ת בית אפרים סי' ס"ט-ע'). והרואצ'ובר כתב הסבר אחר מדוע כותבים באותיות גדולות, פעם היו כותבים את ברכות ההפטרות על דף כי לא היה דפוס, וכשהיו מגיעים למשפט: "ונאמן אתה הוא ה' אלוקינו ונאמנים דבריך" כותבים "ונאמן" מלה גדולה, והתוספות (ברכות דף מ"ו ע"ב ד"ה והטוב), הסבירו מדוע עושים כך את מילת "ונאמן" הרי הברכה לא נגמרה עד שמגיעים ל"האל הנאמן בכל דבריו", ומתמצים שמחמת שכל הקהל אומרים ביחד את המשפט "ונאמן אתה הוא ה' אלוקינו ונאמנים דבריך" לכן הדגישו את מילת "ונאמן", כאילו זה דיבור חדש. וא"כ אומר הרואצ'ובר שגם פה, כיון שכולם אומרים את עשרת בני המן במקלה עשינו אותם בכתב גדול. אבל אין קשר בין זה לזה, כי שם זה סידור תפילה ומי שרוצה לעשות אותיות גדולות שיעשה, אבל כאן זה פסוקים, ויש בזה

21. היה לו כמה בני תלמידי חכמים גדולים, ונדמה לי שהגדול שבהם זה ר' יעקב, ומכנה אותו "יעקבא" (אבל לא קוראים את הקו"ף בקמ"ץ אלא בסג"ל). היינו לומדים בפסחים בדף כ"ח ע"ב ובצל"ח שם הוא מביא חידושים מבנו "הרב הגדול החריף המופלג מוהר"ר יעקבא", והוא כתב חידושים בסגנון מיוחד בלשון מקראית.
22. ויש היום מגילות של אחת עשרה שורות, בשביל לצאת ידי דעת הגר"א שלא להגדיל את השמות שלא כתובים במסרה, למה אחת עשרה שורות? כותבים בשורה הראשונה "איש ואת" ואחר כך את כל שמות עשרת בני המן: פרשנדא ואת דלפון וגו' עד "עשרת", ואילו שאר המגילות שלנו, מכילות יותר שורות בכל עמוד, אבל כל עמוד מתחיל במילת "המלך", וחכם אחד עשה סימן לזה: "הדרת מלך" בראשם.

מדוע שמות בני המן כתובים באותיות גדולות

טז. ויש עוד חידוש של הרואצ'ובר, נוהגים לכתוב את שמות עשרת בני המן באותיות גדולות, והגר"א (סי' תרצ"א ס"ק כ"ה) צעק על זה, וכי הם נמנו באותיות רבתי? אם אכן צריך לכתוב את זה באותיות גדולות המסרה הייתה אומרת ששמות עשרת בני המן כותבים באותיות רבתי, וממה שלא אמרה כן שמע מינה שצריך לכתוב אותם באותיות רגילות. וא"כ קשה מדוע כותבים אותם באותיות גדולות?

מבוכים בשם ומלכות: "ברוך אתה ה' שומע תפילה". וביחיה דעת (שם) כתב שהרבה פעמים הרואצ'ובר אומר דברים בדרך הברכה בעלמא, שואלים אותו ומיד הוא שלף, הנה יש לי גמרא "דרך אויר לא איקרי דרך", הוא היה גאון וזוכר הכל בצורה מיוחדת, אבל הוא לא התכוון לפסוק כך את ההלכה.

בשורה משמחת - יצא לאור

ספר זיחי יעקב ב"ה

להרה"ג רבי יעקב חדאד זצ"ל חי בג'רבא בתקופת מרן רבי כלפון כהן ורבי ציון כהן יהונתן זצ"ל.

אפשר להשיג אצל המו"ל יהודה חדאד בחנות מרכז הספר רחוב עקיבא 5 נתיבות
055-687-9513 | 052-767-9513
בישיבה, ובחניוניות המובחרות.

תורה

בס"ד

רשת ישיבות "בין הזמנים" שע"י מוסדותינו הקדושים נמנים מעל 260 לומדים! המקבלים מלגה כספית מכובדת, כהוקרה על שמקיימים את העולם!

ניתן להצטרף ל"ישכר זבולון"

בסך 15 ₪ לשעת אברך ו- 12 ₪ לבחור.

מהרו להתקשר! בכמה שעות אתה שותף???

ניתן להיות נציב יום שלם של כל הלומדים!!!
בסך של 2600 ₪ בלבד (פריסה ל-12 תשלומים)

לפרטים חייגו (או בהודעות): 08-6727523

לתרומות בנק הדואר: ח.נ. 7761990 ע"ש הנחת רחמים

בעמדות "נדרים פלוס"

בנקישורית: <https://yhr.vp4.me/52>

והסברתי שהמן שמח שהגורל נפל על חודש אדר, כי אמר הרי משה רבנו מת בחודש הזה, וא"כ אין להם מזל (מגילה דף י"ג ע"ב), אבל קשה הרי הגורל נפל על שלושה עשר באדר, ולא בז' באדר יום פטירת משה רבנו? אלא שהמן אמר יום שלשה עשר באדר זה יום השביעי של האבילות על משה רבנו, ובשבעה עדיין ממשיכים באבל. אבל כיון שבתורה שבעל פה מובא שביום השביעי בזריחת החמה בטלה האבילות כי מקצת היום ככולו (יר"ד ס' שצ"ה ס"א)²⁴. א"כ יוצא שבזכות תורה שבעל פה יצאנו מהגזירה של המן לכן ידעו עכשיו להעריך את התורה שבעל פה, ועליה נאמר בגמרא "הדור קיבלוה בימי אחשורוש" באהבה, כמו שמבואר במדרש תנחומא (פרשת נח פ"סקא ג') שאת התורה שבכתב כבר במעמד הר סיני קיבלו מאהבה, ורק את התורה שבעל פה לא רצו (למה? אמרו שיש בזה "כאב ראש", תוספות מקשים, מהרש"א אומר ורש"ש כותב וכו', אין לנו כח, אמר להם אתם חושבים שאין לכם כח? תלמדו כמה חכמה יש בתורה שבעל פה, כמה דברים נפלאים יש בתורה שבעל פה). ובזכות זה ה' יתברך יחיש לגאלנו, ויתן לנו חיים טובים וארוכים, ויבטל כל הגזרות מעלינו. ולא לשכוח לקרוא פיתום הקטורת בליל פורים. ברוך ה' לעולם אמן ואמן.

מי שבירך אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב הוא יברך את כל הקהל הקדוש הזה, השומעים כאן, והשומעים ברדיו, והרואים בלוין, והקוראים אחר כך בעלונים של בית נאמן, ה' יתברך יתן להם חיים טובים וארוכים, ויתן להם בריאות איתנה ורפואה שלמה, ויזכו לראות הרבה נחת מבניהם וצאצאיהם, ויבטל את כל הגזירות הקשות ואת מגפת הקורונה מעלינו ומעל כל העולם כולו וכן יהי רצון ונאמר אמן.

24. "אם זרחה השמש עליו, דמים לו" (שמות כ"ב), דמים להמן הרשע. דמים גימטריא המן עם הכולל.

כללים של המסרה מתי עושים אותיות רבתי, ומתי אותיות זעירות, ואי אפשר לעשות אותיות רבתי מדעתנו. וחוף מזה, הרי לפי תירוץ זה, צריך לעשות באותיות גדולות גם את הפסוק: "איש יהודי היה בשושן הבירה" (אסתר ב'ה), וגם פסוק "ויתלו את המן" (אסתר ז'י), ואת הפסוק "ליהודים הייתה אורה ושמחה" (אסתר ח' ט"ז), שהרי כל הקהל אומר אותם [ועוד פסוקים] בקול (הרמ"א ס"י תר"צ סעי' ט"ז. ועיין ברית כהונה ח"א"ח מערכת מ' אות י"ז), ואף אחד לא כותב אותם באותיות גדולות. אלא התירוץ הנכון נראה כמו שאמר ר' יעקב לנדא שמובא בתשובות בית אפרים. (וע"ע בספר סנסן ליאיר עמ' ש"ט ושצ"ג).

מדוע דוקא בימי אחשורוש חזרו וקבלו את התורה באהבה?

21. אמרו חכמים (שבת פ"ח ע"א) על הפסוק: "ויתיצבו בתחתית ההר" (שמות י"ט י"ז), שכפה עליהם את ההר כגיגית, ואמר להם, אם אתם מקבלים את התורה מוטב, ואם לאו, שם תהיה קבורתם. ואמר רב אחא בר יעקב זו "מודעא רבה לאורייתא", שאם הקדוש ברוך הוא ישאל אותנו מדוע לא למדנו תורה כמו שצריך, נאמר לו שזה מחמת שלימדת אותנו תורה בכפיה²³. לכן זו מודעא רבה לאורייתא. והגמרא ממשיכה שאף על פי כן "הדור קיבלוה בימי אחשורוש", בימי אחשורוש קיבלו את התורה מאהבה שנאמר: "קיימו וקיבלו היהודים" (אסתר ט' ט"ז), שקיימו מה שקיבלו כבר, עכשיו עשו את התורה מאהבה. ובאמת מה התחדש בזמן מגילת אסתר שקיבלו מאהבה?

23. וזה כלל נפלא, צריך לחנך את הילד או את התלמיד בלי כפיה, ככה תקנה אותו בטוב טעם, תדבר אתו מלים טובות ויפות, אחרת אתה הורס אותו. כמו שאנחנו רואים שהרבה נהרסו וכי פעם היינו כן? הרי לפני מאתיים שנה כל ישראל היו שומרים תורה ומצוות, בכל מקום בין אשכנזים ובין ספרדים, רק מי שלא ידע לא ידע, אבל מי שידע היה שומר. ואיך הגענו למצב שלנו היום? מחמת המלחמות. כי באו "משכילים" ורצו ללמוד מדעים, החרימו אותם. באו אחרים רצו ללמוד הסטוריה, החרימו אותם. אבל מה הרווחנו מזה?

בס"ד

קמחא דפסחא/גמילות חסדים

"אכלו משמנים ושתו ממתקים"

למשפחות מעוטי יכולת אברכים ובני תורה אמיתיים.

"ויין ישמח לבב אנוש"
ארגז יין למשפחה
180 ₪

"כל דכפין ייתי ויכול"
סל מזון מורחב
360 ₪

"זהלבש אותך מחלצות"
(חליפה, חולצה, עניבה, חגורה)
360 ₪ לנפש

"אין שמחה אלא בבשר ויין"
קרטון עופות למשפחה
230 ₪

לפרטים חייגו (או בהודעות): 08-6727523

לתרומות בבנק הדואר: ח.נ. 7761990 ע"ש חכמת רחמים

בעמדות "נדרים פלוס"

בקישורית: <https://yhr.vp4.me/52>

עורך: הרב ר' שמעון עידן שליט"א
תשובה ניתן לענות בקו בית נאמן 079-9270505 שעות 23, בין הפותרים נכונה יוגרל פרס (חובה לציין שם וכתובת)

אי התאונה?

ילדי גאלה

בית נאמן לילדים

מתוך שיעורי של רבנו מרן ראש הישיבה שליט"א
לע"נ גאולה בת הרבנית אסתר מאוזז ע"ה

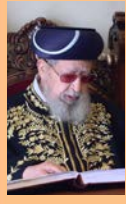

גיליון 157

למען תספר

"ידעתי שהבחור הזה עתיד להיות גדול בישראל"

צריך ללמד "ההלכות פסח" בשלחן ערוך עם המפרשים, ולא לאבד אף נגע, ואדם שאינו לומד את כל ההלכות, ילמד רק את השלחן ערוך בקצור, ובמלה שלא מבין יסתכל במשנה ברורה ובכף החיים. וילמד גם "חזון עובדיה" את ההלכות למעלה, ואם הוא פרקי (פלומר), שביקשתי להעמיק ולהבין יותר! יקרא גם את הערות שם בחזון עובדיה שהן מאוד יפות, כדי שלא לקרא רק הלכות בשו"ת, (פלומר, שדב"ר, ההלכה שם למעלה אינו עם כל הנמוקים וההסברים), כי צריך האדם שפח"ו יהיה פורה, ויפעיל את השכל, לקרא את הערות ולשאל ולדק בדברים, ולכן כדאי לאדם ללמד את כל ההלכות. פעם מרן הרב עובדיה זצ"ל בערב פסח (ואולי כמה ימים לפני כן) היה צריך לאפות את המצות שלו, אז הביא אתו קמח של מצות לפאפייה, והוא היה עוד צעיר ולא היו מכירים אותו, אז אמרו לו: "יש לפניך תורה, תחכה". והוא עמד בפניו, והיה לו ספר שלחן ערוך קטן עם באר היטב [חבור על שלחן ערוך] והיה לומד. הסתכל עליו רבי סלמאן מוצפי, ואחר כך אמר לבנו רבי בן ציון יגדל לחיים: מאז שראיתי אותו ידעתי שהבחור הזה עתיד להיות גדול בישראל. (גיליון 55 אות ל' והערה 32, וראה בגיליון 6 אותיות א', ב', ג' - ספר השיעור עמוד צ"ה, ובגיליון 104 אות ו').

לר אשר מזרחי היתה נשמה מיוחדת

כמה טונות של אמונה ובטחון ב"חיי אני", ומי שהבין אותו ר' אשר מנחם ז"ל היתה לו נשמה מיוחדת. אמנם הוא נראה בן אדם פשוט ונגמל, אבל היה מאמין מכל הלב, והיה ירא שמים אמתי. "חי אני מגן ישראל". מורנו הגאון רבי בוגי סעדון זצ"ל היה שומע את השיר הזה, וכלו מתלהב ומבקש: תחזרו לי שוב על השיר הזה, מתי כתב אותו? בשעה שהנאצים (ימ"ש) השמידו בעונות כמה מליונים, וכשהגיעו לתנוס היה היהודים בורחים מהבתים שלא תפול עליהם ספצצה, אבל מה יעשו? אז מצאו מקום שהגרמנים לא יזרקו ספצצות וזה "בית הקברות". הלכו לשם, והיה המשורר רוכן על גבי קבר וכתב את השיר שלו. השיר הזה כלו אמונה, והוא אומר שם: "שכחתי גורל המון. הפיל פור וקבע זמן, להקרית עם לא אלמן, השמדתי על יד מיני", פלומר השמדת את המון ואשמיד גם את היתר (ימ"ש). (גיליון 103 אות א', וגיליון 51 הערה 1, ובגיליון הנוכחי).

ידע ידע

כמה זוגות פרשיות מתחברות ומתפרדות במשך השנה? שבעה זוגות. ויש להם סימן קפה (בספר שירי דוד דף נ"ה ע"ד): "נקלהו לזרע אחרי הקר וחקת המטות נצבה", "נקלהו" זה ונקלה-פקודי (ושמים את הפרשה הראשונה), "לזרע" זה תזריע-מצרע, "אחרי" זה אחרי מות-קדשים, "הקר" זה בהר-בחקתי, "חקת" זה חקת-בלק, "מטות" זה מטות-מסעי, "נצבה" זה נצבים-וילך. ולא תמיד פלן מחברות ולא תמיד נפרדות, אלא כל שנה עם כוללים משלה. ויש ארבעה עשר סוגים של שלשונים שנקראים בראשי תבות ב"שה" (ובמבוא בספרי העיבור. עיין בספר סלת נקיה פרק י"ד), למשל הפלל של "חקת ובלק", שאינו מתחברות אף פעם בארץ ישראל אלא רק בחוץ לארץ. ועשיתי לי סימן לזה, "זוג חמישי בחמישי", פלומר חקת ובלק שזה הוא החמישי בסדר שהזכרנו, הן מתחברות רק כאשר פסח חל ביום חמישי, ורק בחוץ לארץ. לפה? כי אם פסח חל ביום חמישי אם פנו שבועות חל ביום ששי והרי בחוץ לארץ עושים חג יומים ואם פנו שבועות גם בששי וגם בשבת, ונמצא שבני חוץ לארץ הפסידו פרשה אחת [כי בארץ ישראל קראו את פרשת השבוע, ובחוץ לארץ קראו את פרשת הקהל], לכן אין להם ברורה ויציבים לחבר פרשיות חקת-בלק, אבל בארץ ישראל אין צורך לחבר את הפרשיות האלה, ובפרשיות של ספר ויקרא, דהיינו תזריע-מצרע, אחרי מות-קדשים ובהר-בחקתי, יש פלל: בשנה פשוטה [אינה מעברת] הן מתחברות ובשנה מעברת הן נפרדות, ואין בהן יוצא מן הפלל, אבל בשאר הפרשיות יש כללים מיוחדים בזה. בכמה מקומות יש עוד מנהגים שונים בזה, אבל לאט לאט משתפחים. למשל באלג'ר ובתוניס (ולא בג'רמא) נהגו שאם ראש השנה חל ביום חמישי בשנה מעברת, מחלקים את פרשת "משפטים" לשתי פרשיות, פרשה ראשונה עד "ושמעתי כי חנון אני" (שמות כ"ב כ"ו), ופרשה שנייה חוזרים לפרשה פסוקים מן "אם כסף תלוה את עמי" (שם פסוק כ"ד) וממשיכים עד הסוף, וזה נראה מנהג מוזר, שכלם התפלאו עלי, עד שמצאו אותו ברבנו בחיי (שם). ועיין בספר בינה לעתים עמוד קכ"ב, ובחומש איש מצליח אחרי הפסח (משפטים), וכן בספר החנוך (מצוה שכ"ו-שכ"ח), שכותב פרשת משפטים לבד ופרשת אם כסף לבד. ורבי יוסף משאש (אוצר המכתבים ח"ג מכתב אלף ש"ט) מזכיר את המנהג הזה. למה עושים את זה? כי בכל העולם כאשר ראש השנה חל ביום חמישי בשנה מעברת, קוראים מטות ומסעי נפרדות, ומשים מה בתנוס ואלג'ר לא רוצים להפריד אלא תמיד מחברים אותו (ומי ידע למה עושים את זה? ועיין בספר סלת נקיה עמוד כ"ד ובספר בינה לעתים עמוד קכ"א ובחומש איש מצליח שם), וממילא הצרכו לחלק פרשת משפטים לשתיים. ועשו להם סימן: "העור", ראשי תבות ה' עבור ואלה פלג, פלומר אם ה' - עבור" שראש השנה חל ביום חמישי בשנה מעברת, אז "ואלה - פלג" פלומר תחלק את פרשת "ואלה המשפטים" לשתיים [ופלג פרושו תחלק] (וזה מובא בכמה ספרים. עיין בספר סלת נקיה ובינה לעתים שם), אבל המנהגים האלה הולכים ומשתפחים מן העולם. (גיליון 152 אותיות א' ו'ב').

חידה

חשבוה לדג ואינו אלא נחש

תשובה לחידה נמצאת בעלון הנוכחי. תשובות ניתן לענות בקו בית נאמן 079-9270505 שעות 21 (חובה לציין שם וכתובת)
נא לשלוח התשובות עד יום ראשון בערב
פתרונות מאילן קורא: פתרון החידה: מה גובה המנורה? שמונה עשר טפחים (ויש שכתבו שבעה עשר טפחים). הזוכה: נתן תשובה - ירושלים
פתרון מי בתמונה: האנון המופלא רבי ברוך שמעון סלומון זצ"ל ראש ישיבת נחלת דוד, הרב הראשי וראב"ד פת תקוה. בן האנון רבי דוד סלומון זצ"ל. סבו הוא האנון מחרקוב רבי ישראל משה סלומון זצ"ל (שהוא חתנו של ראש ישיבת ראדין האנון הגדול רבי משה לגינסקי זצ"ל). רבי ברוך שמעון נודע בגדלותו המפעימה בתורה ובשיעורי העמוקים והבהירים. לחם מלחמות ה' בפתח תקוה למען השבת ולמען שאר ענייני הקדושה, ללא מורא. נולד בשנת ת"ש ונפטר ב"ו אדר תשס"ח. הזוכה: זאב דרוזין.

הלכה נאמנה

א. יש מצוה לקחת פרי חדש בגיל בדיקת חמץ. פרי חדש שיש לנו בארץ ישראל הוא זריו מאוד (פעם היה רק פרי אפרוח, עכשו יש נבנים או שלשה (שסק, אבטיח), והמקרא (כתובות דף ק"ב עמוד א') אומרת: לפה ארץ ישראל נקראת ארץ החצי? כמו שבני שהא קל וממהר, כה ארץ ישראל קלה לבשל פירותיה). והשקט מגיע בערב פסח, למה הוא מגיע? כי הפרי חדש (ס' תל"ב) סובר שראוי לקרר שהחיינו על הבדיקה, שמדוע שלא נברר שהחיינו? הרי המצוה הזאת היא באה משנה לשנה (ונתנו בזה טעמים חלשים

מדוע אין לברר, לכן הרב פרי חדש אמר לברר שהחיינו על הבדיקה, ויש צורך לנהג ולהנהיג בכל מקום לברר. אבל אין נעשה? לנהג נגד מרן (ברבנו יוסף קארן)? אי אפשר. אז יש מי שאמר לקנות בגד חדש, אבל בגד חדש בשעת הבדיקה, תוכל ללכלך אותו עם השערה וכו', לכן באו האחרונים ואמרו, נביא פרי חדש ונפטר את הבדיקה. היקלים יכולים לאכל אותו קדם, אבל בעל הבית יחך פרי חדש לפני הבדיקה, ויברר עליו בורא פרי העץ ושהחיינו (ואם זה אבטיח או קרר בורא פרי